

Posudek na diplomovou práci Lucie Hrabalové

Samizdatové literatuře se u nás v uplynulých dvaceti letech věnovala poměrně velká pozornost, ale dosud se nikdo soustavně nevěnoval Rukopisům VBF, edici, kterou založili Bedřich Fučík s Vladimírem Binarem a jejímž hlavním posláním bylo vydat spisy Jakuba Demla, Jana Zahradníčka a Jana Čepa.

Tohoto úkolu se ujala Lucie Hrabalová. Její práce má několik částí. Nejrozsáhlejší je na s. 20 až 67 bibliografická část. Nepřináší jenom bibliografickou anotaci jednotlivých svazků, ale také jejich podrobný popis (autorka práce pracovala zejména se svazky uloženými v knihovně Libri prohibiti). Kromě tří zmíněných konvolutů spisů (Deml, Zahradníček, Čep) jde o Dílo Bedřicha Fučíka (vydávané po Fučíkově smrti Binarem) a dalších 25 jednotlivých titulů. Srovnáme-li tyto údaje s údaji ve standardní příručce Jitky Hanákové Edice českého samizdatu, je patrné, že Lucie Hrabalová starší soupis zpřesňuje a také rozšiřuje o další tituly. Kromě toho rekonstruuje také přípravu jednotlivých svazků (zvláště Demlova díla) a zabývá se jejich ohlasy (Pecka, Vaculík, Červenka, Putna).

Úvod práce je věnován vymezení fenoménu samizdatové literatury (zde Lucie Hrabalová připomíná úvahu Miroslava Červenky k Sémiotice samizdatu, jenom by se mohlo uvést, že také ona vyšla v samizdatovém Kritickém sborníku, ne až 1990) a postavení edice Rukopisy VBF v jejím rámci. Toto postavení bylo značně specifické. Rukopisy VBF byly totiž v mnohem větší míře než ostatní samizdat soustředěny na „literárnost“ vydávané literatury. Velké projekty spisů Demla, Zahradníčka, Čepa a posléze Fučíka byly koncipovány ne jako opozice vůči oficiální kultuře, ale takřka archivně, jako promyšlené nadčasové edice. V tomto smyslu najdeme analogii snad jenom u Chvatíkových Spisů Jana Patočky. To samozřejmě nic nemění na tom, že poslání Rukopisů VBF bylo obdobné jako v případě veškeré alternativní kultury: postavit hráz zapomnění, připomínat umlčené autory a pluralitu českého duchovního života, která měla být potlačena. To, že se z Československa nestala „un Biafra de l'esprit“, jak po srpnu 1968 prorokoval Louis Aragon, bylo zásluhou několika stovek statečných a obětavých lidí, mezi něž vydavatelé Rukopisů VBF patřili.

Velmi poutavým a informačně vydatným dodatkem k práci je rozsáhlý rozhovor Lucie Hrabalové s Vladimírem Binarem (33 stránek, s. 68-100). Na pohled by se zdálo, že po několika rozhovorech, které Binar vedl (zejména v Revolver Revue 1999), už bylo všechno řečeno. Ale Lucii Hrabalové se podařilo zjistit nové a podstatné informace jak ke vzniku Rukopisů VBF, způsobu jejich distribuce, podílu jednotlivých spolupracovníků, tak například i ke konfliktu Demla (a posléze i samého Binara) s Rosou Junovou a ke koncepci vydávání Demlova díla (polemika s výhradami Martina C. Putny vůči způsobu, jakým byl Deml vydán v Rukopisech VBF).

Práce Lucie Hrabalové je užitečná z několika důvodů. Přináší kompletní bibliografické materiály a podrobné popisy edice Rukopisy VBF, které takto dosud nebyly zpracovány. Pro literární historii je velmi cenný také rozhovor s Vladimírem Binarem. A neméně důležité je také ocenění étosu Bedřicha Fučíka, Vladimíra Binara a jejich spolupracovníků.

Diplomovou práci Lucie Hrabalové jednoznačně doporučuji k obhajobě.